Народна банка на Република Македонија

ДИРЕКЦИЈА ЗА СТАТИСТИКА

И бр. 8

Информација за надворешниот долг и меѓународната инвестициска позиција на Република Македонија на крајот на третиот квартал од 2018 година

декември 2018 година

Бруто надворешниот долг на крајот на третиот квартал од 2018 година изнесува 8.400 милиони евра и во споредба со состојбата на крајот на претходниот квартал е намален за 26 милиони евра. Оваа промена е резултат на намалувањето на јавниот надворешен долг за 92 милиона евра, при истовремено зголемување на приватниот надворешен долг за 66 милиони евра. **Бруто надворешните побарувања** на крајот на третиот квартал изнесуваат 5.486 милиони евра и остварија квартален раст од 48 милиони евра, од кои 30 милиони евра се однесуваат на јавните побарувања, додека 19 милиони евра на приватните побарувања. Како резултат на овие движења, **нето надворешниот долг** во третиот квартал од 2018 година се намали за 74 милион евра и изнесува 2.913 милиони евра.

Во однос на крајот на 2017 година, бруто надворешниот долг на крајот на септември 2018 година е повисок за 1.027 милиони евра, при истовремен раст на јавниот и на приватниот надворешен долг. Притоа, долгот врз основа на специфичните активности за управување со девизните резерви на централната банка[1] бележи зголемување од 241 милион евра. Доколку се исклучи нивниот ефект, бруто надворешниот долг од почетокот на годината е зголемен за 786 милиони евра, во услови на раст и на приватниот и на јавниот бруто надворешен долг (за 503 и 283 милиони евра, соодветно). Бруто надворешните побарувања се повисоки за 969 милиони евра. Без ефектот од активностите на централната банка поврзани со управувањето со девизните резерви[2], бруто надворешните побарувања се зголемени за 726 милиони евра, од кои 386 милиони евра се однесуваат на јавните побарувања, а 340 милиони евра на приватните побарувања. На нето-основа, од почетокот на годината, надворешниот долг е зголемен за 59 милиони евра.

Негативната **нето меѓународна инвестициска позиција,** во текот на третиот квартал од 2018 година, е намалена за 32 милиона евра, што произлегува од намалениот нето надворешниот долг (за 74 милиони евра), делумно нетиран со зголемените нето-обврски врз основа на сопственички инструменти (за 42 милиони евра). Со тоа, на крајот на третиот квартал на 2018 година, негативната нето МИП достигна 6.031 милион евра, или 57,4% од проектираниот БДП за 2018 година. И натаму, најголемиот дел (82%) од овој износ се нето-обврски врз основа на директни инвестиции, од кои 73% се врз основа на сопственички капитал.

[1] Се однесува на репо-активностите на НБРМ. При склучувањето на репо-трансакциите се создаваат обврски (класифицирани под категоријата „заеми") коишто придонесуваат за зголемување на нивото на бруто-долгот. Истовремено, при склучувањето обратни репо-договори, создадените побарувања придонесуваат за зголемување на бруто-побарувањата. НБРМ врши истовремено врзано склучување репо и обратни репо-договори, во речиси идентични износи. Гледано во целина, бидејќи истовремено се склучуваат, на нето-основа овие трансакции имаат неутрален ефект, односно се јавуваат во речиси идентичен износ и на страната на обврските и на страната на побарувањата, поради што не се одразуваат на вкупниот нето надворешен долг.

[2] Обратни репо-трансакции.

Информација за надворешниот долг и меѓународната инвестициска позиција на Република Македонија, на крајот на третиот квартал од 2018 година

Надворешна задолженост и меѓународна инвестициска позиција на Република Македонија

	31.12.2017		30.06.2018		30.09.2018		квартална промена			Промена во однос на крај на претходна година		
	мил. евра	% БДП	мил. евра	% БДП	мил. евра	% БДП	мил. евра	%	п.п.	мил. евра	%	п.п.
Бруто надворешен долг	**7.372,5**	**73,6**	**8.425,7**	**80,1**	**8.399,8**	**79,9**	**-25,9**	**-0,3**	**-0,2**	**1.027,3**	**13,9**	**6,3**
Бруто надворешен долг без репо	**7.372,5**	**73,6**	**8.132,8**	**77,3**	**8.158,4**	**77,6**	**25,6**	**0,3**	**0,2**	**785,9**	**10,7**	**4,0**
Долгорочен долг	5.607,2	56,0	6.053,5	57,6	6.070,8	57,7	17,3	0,3	0,2	463,5	8,3	1,7
Краткорочен долг	1.765,2	17,6	2.372,2	22,6	2.329,0	22,1	-43,2	-1,8	-0,4	563,8	31,9	4,5
Јавен долг	3.461,8	34,6	4.077,9	38,8	3.986,3	37,9	-91,6	-2,2	-0,9	524,5	15,2	3,3
Приватен долг	3.910,7	39,1	4.347,8	41,3	4.413,5	42,0	65,7	1,5	0,6	502,8	12,9	2,9
Бруто надворешни побарувања	**4.517,8**	**45,1**	**5.438,1**	**51,7**	**5.486,3**	**52,2**	**48,2**	**0,9**	**0,5**	**968,5**	**21,4**	**7,1**
Бруто надворешни побарувања без о	**4.517,8**	**45,1**	**5.146,8**	**48,9**	**5.243,5**	**49,9**	**96,7**	**1,9**	**0,9**	**725,7**	**16,1**	**4,8**
Нето надворешен долг	**2.854,7**	**28,5**	**2.987,6**	**28,4**	**2.913,5**	**27,7**	**-74,1**	**-2,5**	**-0,7**	**58,8**	**2,1**	**-0,8**
МИП, нето	**-5.822,5**	**-58,1**	**-6.063,2**	**-57,7**	**-6.031,1**	**-57,4**	**32,2**	**-0,5**	**0,3**	**-208,6**	**3,6**	**0,8**

*/Податокот за бруто домашниот производ (БДП) за 2017 година е претходен (извор: Соопштение „Бруто домашен производ на Република на Македонија" од 28.9.2018 година). Податокот за 2018 година е проекција на НБРМ.

Извор: НБРМ.

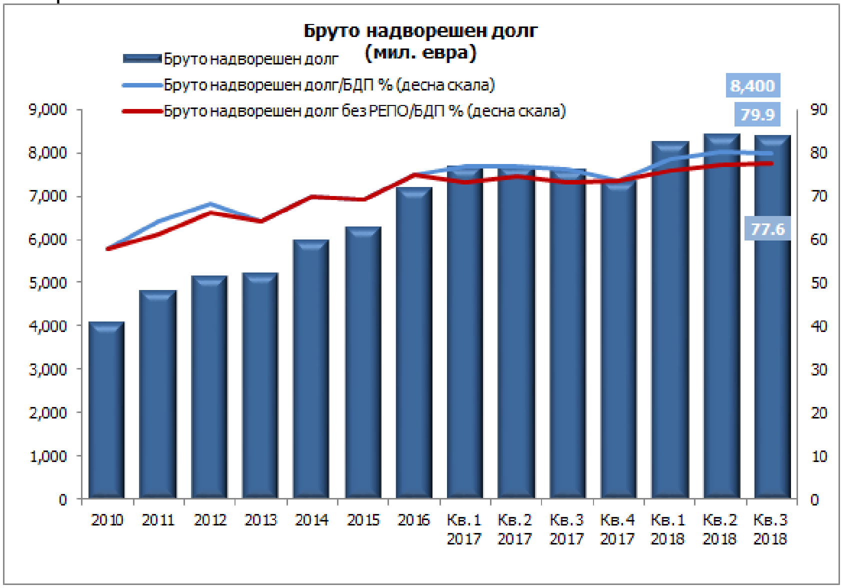

На крајот на третиот квартал од 2018 година бруто надворешниот долг изнесува 8.400 милиони евра, или 79,9% од проектираниот БДП за 2018 година. Споредено на квартална основа, бруто надворешниот долг е намален за 26 милиони евра (или 0,3%), додека во однос на крајот на 2017 година, тој е повисок за 1.027 милиони евра (или 13,9%).

Извор: НБРМ.

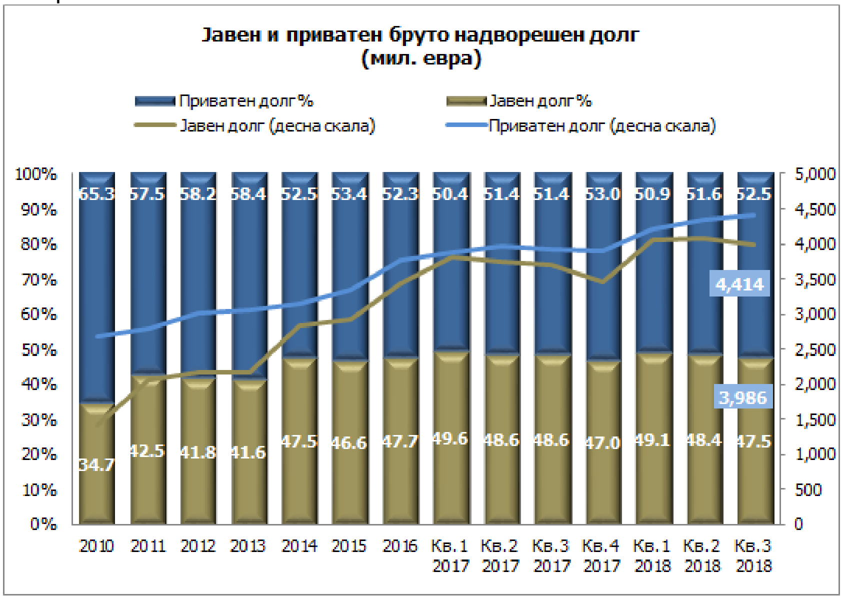

Во структурата на бруто надворешниот долг и понатаму преовладува приватниот надворешен долг, чие учество на квартална основа се зголеми за 0,9 п.п. и достигна 52,5%.

Извор: НБРМ.

Информација за надворешниот долг и меѓународната инвестициска позиција на Република Македонија, на крајот на третиот квартал од 2018 година

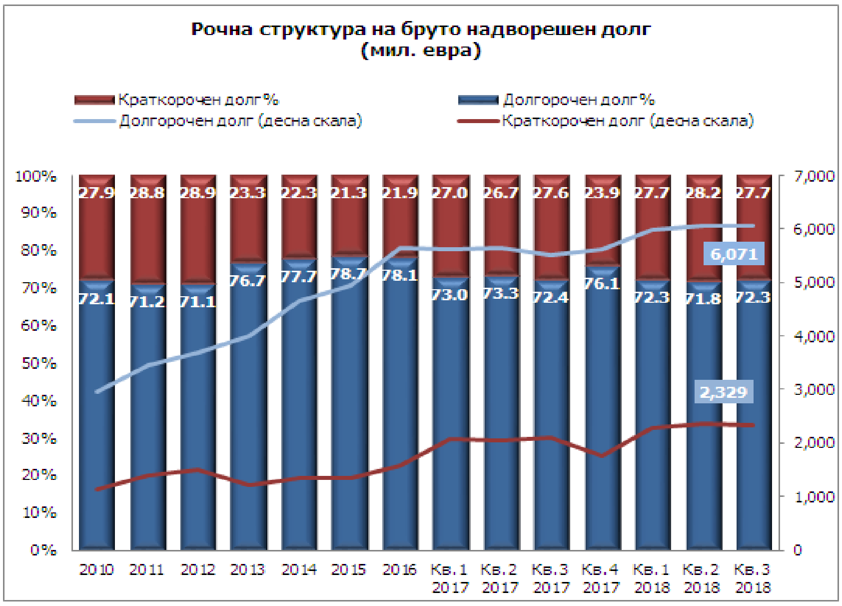

Извор: НБРМ.

Рочната структура на бруто надворешниот долг и натаму е поволна, со најголемо учество на долгорочниот долг во вкупниот бруто надворешен долг (72,3%).

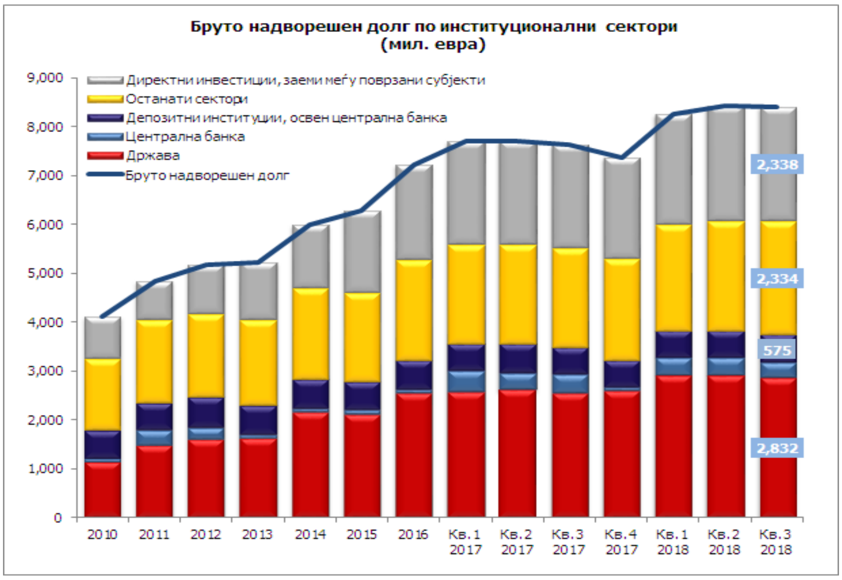

Извор: НБРМ.

Од аспект на секторската структура на бруто надворешниот долг, најзначајно учество има секторот „држава", на кој отпаѓаат 33,7% од вкупниот бруто надворешен долг. Потоа, следуваат капитално поврзаните субјекти и останатите сектори, со идентично учество од по 27,8%, додека помало учество имаат депозитните институции (6,8%) и централната банка (3,8%).

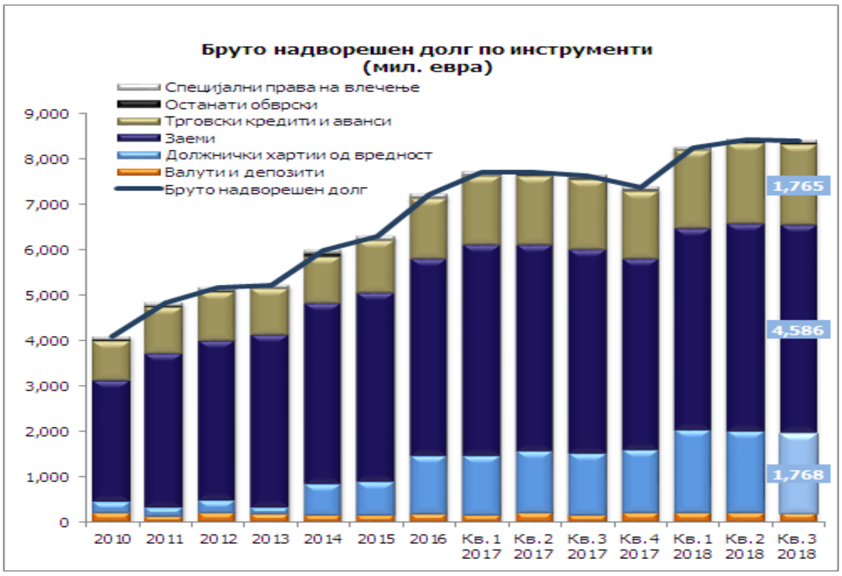

Извор: НБРМ.

Од аспект на застапеноста на одделните видови финансиски инструменти, во третиот квартал нема поголеми промени, односно заемите и натаму се најзастапени, со учество во вкупниот бруто надворешен долг од 54,6%. Потоа, следуваат должничките хартии од вредност и трговските кредити, со идентично учество од по 21%.

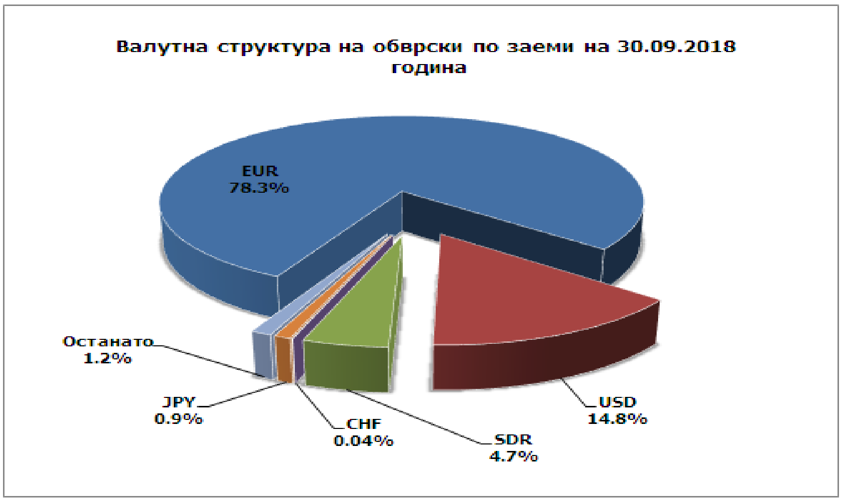

Извор: НБРМ.

Валутната структура на обврските врз основа на заеми сè уште е релативно стабилна, при што и натаму најголем дел од обврските (78,3%) се деноминирани во евра.

Извор: НБРМ.

Кварталното намалување на бруто надворешниот долг (26 милиони евра) произлегува од намалениот јавен долг (92 милиона евра), којшто делумно е нетиран со растот на приватниот долг (66 милиони евра)[3].

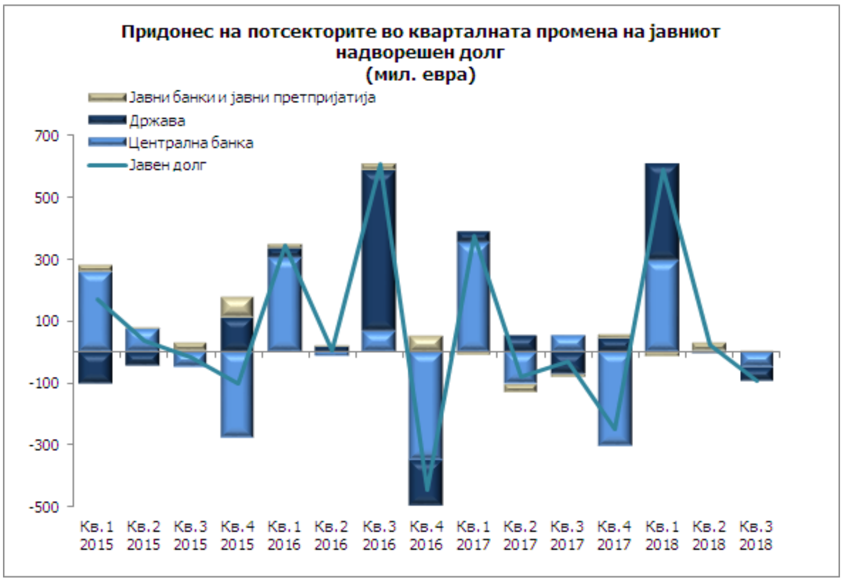

Извор: НБРМ.

Кварталното намалување на јавниот надворешен долг за 92 милиона евра е резултат на намалувањето на долгот на централната банка и државата (за 51 и 42 милиона евра, соодветно), при раст на долгот на јавните банки и претпријатија (за 2 милиони евра).

[3] Курсните разлики врз основа на заеми во третиот квартал од 2018 година изнесуваат 3,6 милиони евра и придонесуваат за зголемување на надворешниот долг. Кај јавниот долг курсните разлики изнесуваат 2 милиона евра, додека кај приватниот долг се 1,6 милиони евра.

Извор: НБРМ.

Зголемувањето на приватниот надворешен долг за 66 милиони евра во третиот квартал од 2018 година главно се должи на зголемениот долг на приватните банки (41 милион евра), како и на небанкарскиот приватен сектор (36 милиони евра), при намален долг на капитално поврзаните субјекти за 11 милиони евра.

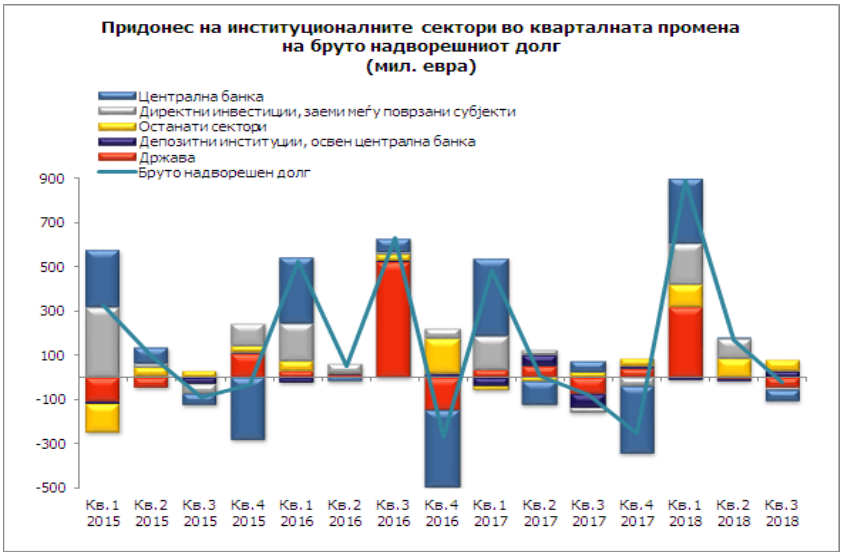

Извор: НБРМ.

Анализирано по институционални сектори, квартално намалување на надворешната задолженост остварија централната банка (51 милион евра), државата (за 42 милиони евра) и капитално поврзаните субјекти (11 милиони евра), при зголемување на долгот на останатите сектори (за 48 милиони евра) и депозитните институции (за 31 милион евра).

Извор: НБРМ.

Во споредба со крајот на 2017 година, растот на надворешниот долг (за 1.027 милиони евра) се должи на зголемените обврски на јавниот и на приватниот сектор (за 524 и 503 милиони евра, соодветно). Доколку се исклучи ефектот од активностите за управување со девизните резерви на централната банка, јавниот долг во текот на 2018 година е зголемен за 283 милиони евра, додека вкупниот надворешен долг за 786 милиони евра[4].

[4] Курсните разлики врз основа на заеми во периодот јануари-септември 2018 година придонесуваат за зголемување на надворешниот долг за 26 милиони евра (18 милиони евра кај јавниот и 8 милиони евра кај приватниот долг).

Информација за надворешниот долг и меѓународната инвестициска позиција на Република Македонија, на крајот на третиот квартал од 2018 година

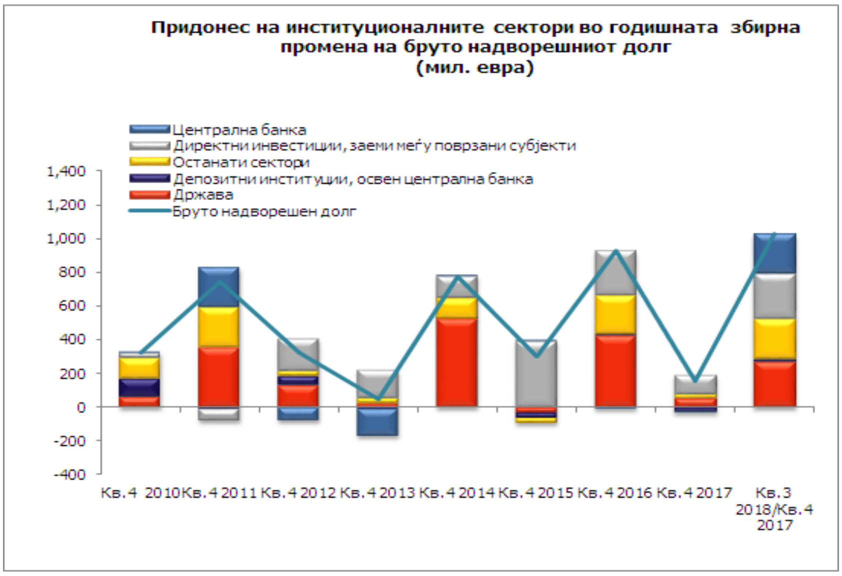

Извор: НБРМ.

Од почетокот на годината, бруто надворешниот долг е зголемен кај сите сектори и тоа кај капитално поврзаните субјекти (за 270 милиони евра), секторот „држава" (за 266 милиони евра), централната банка (за 242 милиона евра), останатите сектори (за 235 милиони евра), а во помала мерка и кај депозитните институции (за 13 милиони евра).

Извор: НБРМ.

Бруто надворешните побарувања, на крајот на септември 2018 година, изнесуваат 5.486 милиони евра, односно 52,2% од проектираниот БДП за оваа година. Во текот на третиот квартал побарувањата од нерезиденти се зголемени за 48 милиони евра (или 0,9%).
Во споредба со крајот на 2017 година, бруто надворешните побарувања бележат раст од 969 милиони евра (или 21,4%).

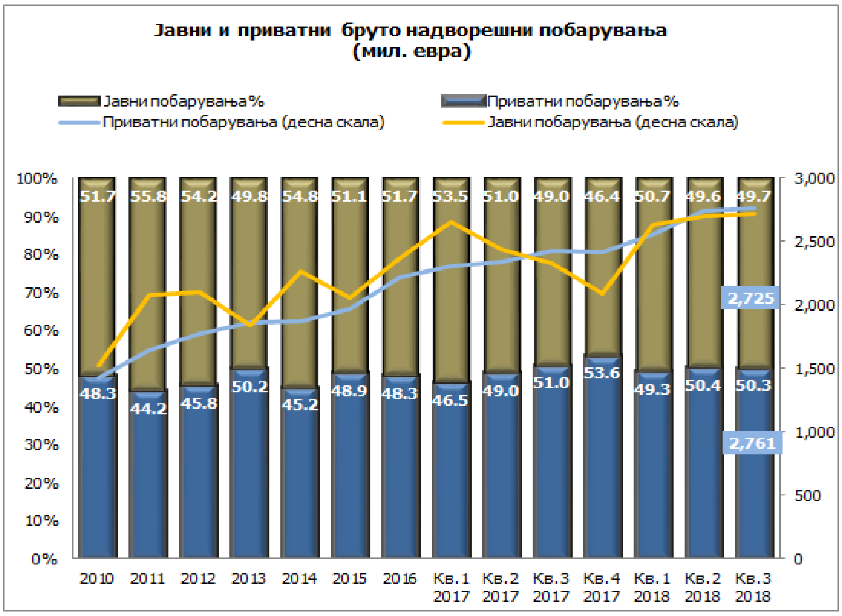

Извор: НБРМ.

На крајот на третиот квартал на 2018 година, учеството на јавните бруто надворешни побарувања е зголемено на квартална и на збирна основа (за 0,1 п.п. и 3,3 п.п., соодветно).

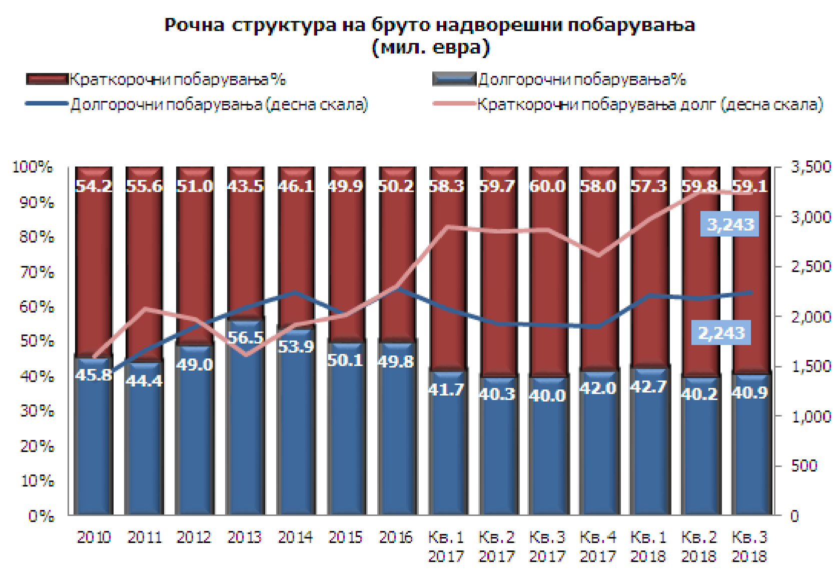

Извор: НБРМ.

Од аспект на рочната структура, краткорочните побарувања и натаму се најзастапени, иако со намалено учество на квартална основа (за 0,7 п.п.), додека во однос на крајот на 2017 година нивното учество бележи умерен раст (за 1,1 п.п.).

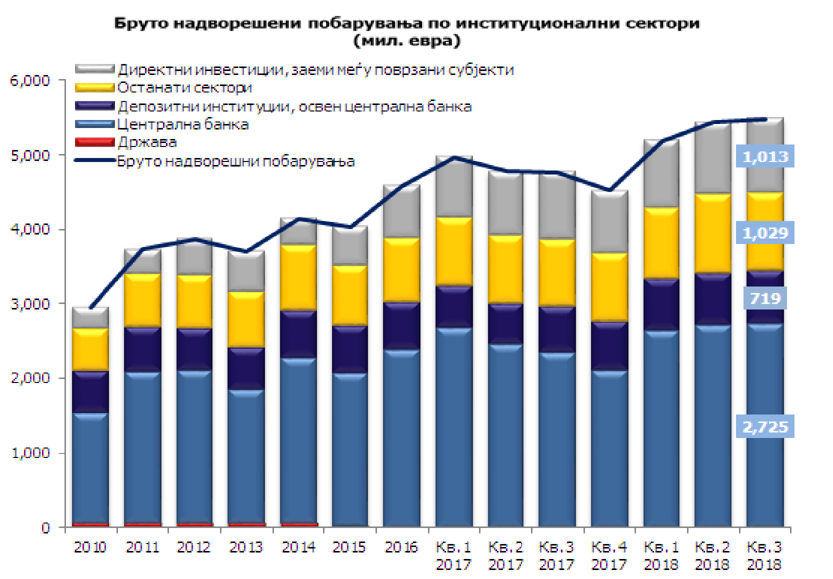

Извор: НБРМ.

Најголемиот дел (49,7%) од бруто надворешните побарувања ѝ припаѓаат на централната банка. По нив, според учеството во вкупните побарувања следуваат останатите сектори (18,8%), капитално поврзаните субјекти (18,5%) и депозитните институции (13,1%).

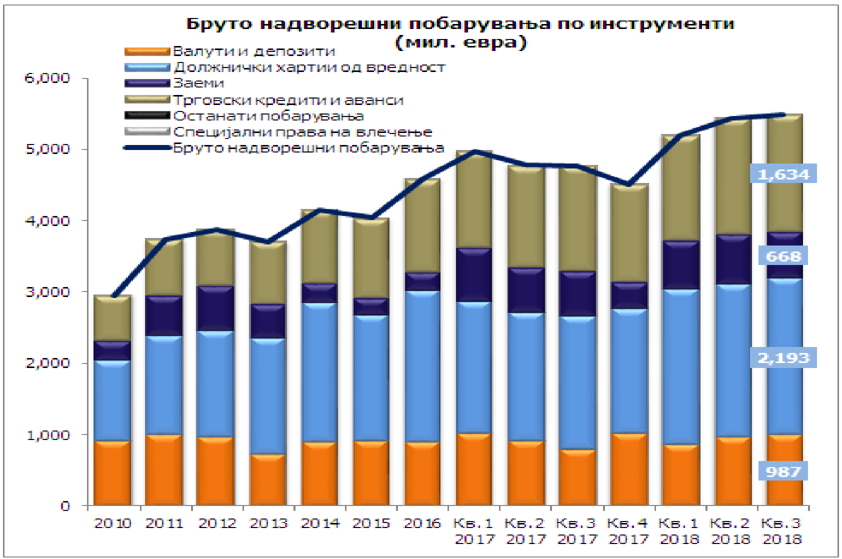

Извор: НБРМ.

Анализата на структурата на побарувањата по должнички инструменти покажува најголемо учество на хартиите од вредност (40%), по што следуваат трговските кредити (29,8%), валутите и депозитите (18%) и заемите (12,2%).

Придонес во кварталната промена на бруто надворешните побарувања - јавни и приватни (мил. евра)

Извор: НБРМ.

Зголемувањето на вкупните бруто надворешни побарувања во третиот квартал (за 48 милиони евра) главно се објаснува со зголемените побарувања на јавниот сектор (за 30 милиони евра), при раст и на побарувањата на приватниот сектор (за 19 милиони евра).

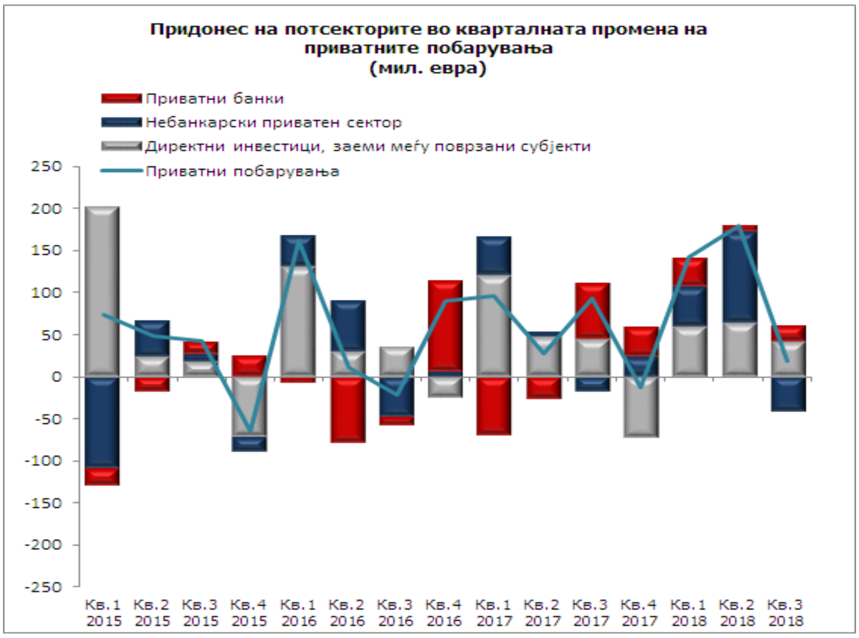

Придонес на потсекторите во кварталната промена на приватните побарувања (мил. евра)

Извор: НБРМ.

Кварталниот раст на надворешните побарувања кај приватниот сектор произлегува главно од зголемените побарувања на капитално поврзаните субјекти (за 42 милиона евра) и побарувањата на приватните банки (за 19 милиони евра), додека побарувањата на небанкарскиот сектор се намалени (за 42 милиона евра).

Придонес на институционалните сектори во кварталната промена на бруто надворешни побарувања (мил. евра)

Извор: НБРМ.

Од аспект на институционалните сектори, квартално зголемување на вкупните бруто надворешни побарувања е забележано кај капитално поврзаните субјекти (за 42 милиона евра), централната банка (за 30 милиони евра) и депозитните институции (за 19 милиони евра), додека кај останатите сектори бруто надворешните побарувања се намалени за 42 милиона евра.

Информација за надворешниот долг и меѓународната инвестициска позиција на Република Македонија, на крајот на третиот квартал од 2018 година

Извор: НБРМ.

Во споредба со крајот на 2017 година, зголемувањето на надворешните побарувања (за 969 милиони евра) се должи на зголемените јавни и приватни побарувања (за 629 и 340 милиони евра, соодветно). Притоа, доколку се исклучи ефектот од активностите на централната банка поврзани со управувањето со девизните резерви, јавните побарувања се повисоки за 386 милиони евра, а вкупните надворешни побарувања за 726 милиони евра.

Извор: НБРМ.

Секторски гледано, од почетокот на годината, најголем придонес за растот на вкупните надворешни побарувања има централната банка (со 629 милиони евра), по што следуваат капитално поврзаните субјекти (со 167 милиони евра), останатите сектори (со 114 милиони евра) и депозитните институции (со 60 милиони евра).

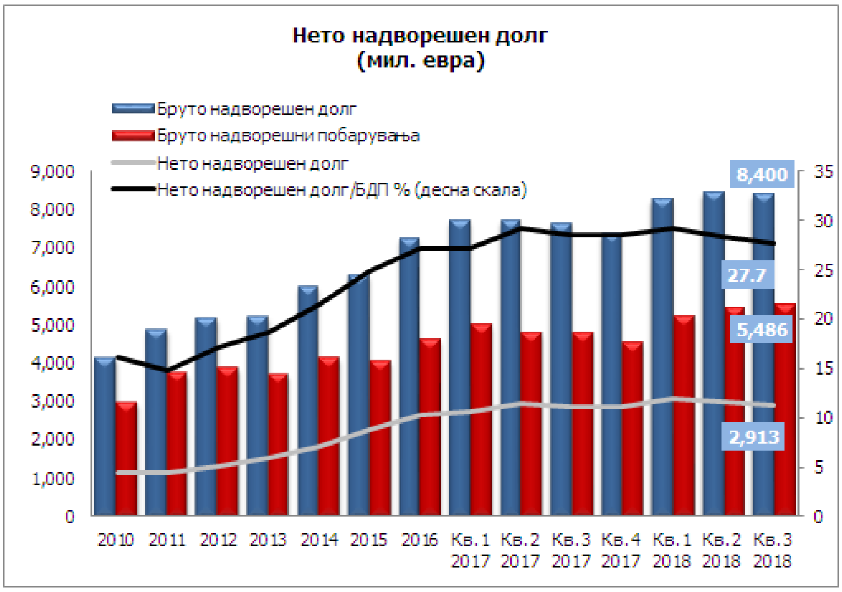

Извор:НБРМ.

На 30.9.2018 година, нето надворешниот долг изнесува 2.913 милиони евра (27,7% од проектираниот БДП за оваа година). Во услови на зголемување на бруто надворешните побарувања, при истовремено намалување на бруто надворешниот долг, нето надворешниот долг на земјата во текот на третиот квартал од 2018 година е намален за 74 милиони евра (2,5%). Во однос на крајот на 2017 година, нето надворешниот долг е зголемен за 59 милиони евра (2,1%).

Информација за надворешниот долг и меѓународната инвестициска позиција на Република Македонија, на крајот на третиот квартал од 2018 година

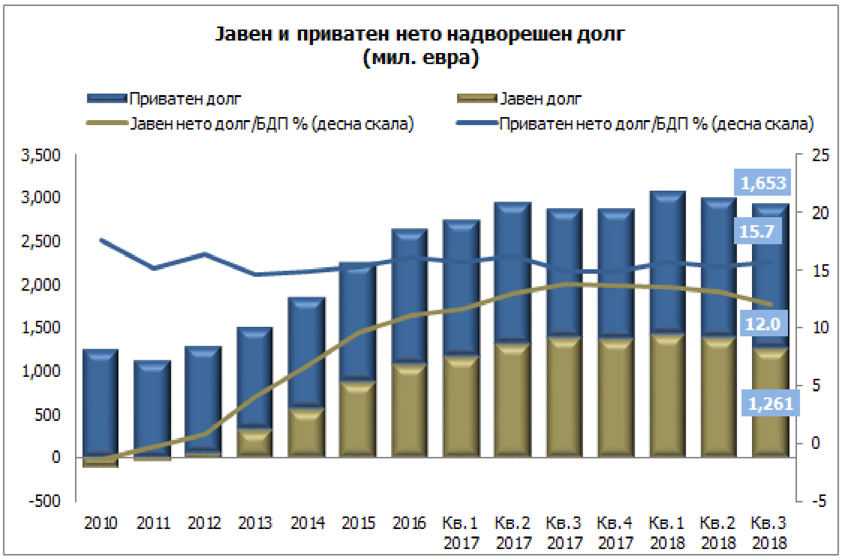

Извор:НБРМ.

Приватниот нето-долг и натаму има поголемо учество во вкупниот нето-долг (56,7%). Притоа, падот на нето-задолжувањето во текот на третиот квартал произлегува од намалувањето на јавниот нето-долг (за 121 милион евра) во услови кога приватниот нето-долг бележи зголемување (за 47 милиони евра).

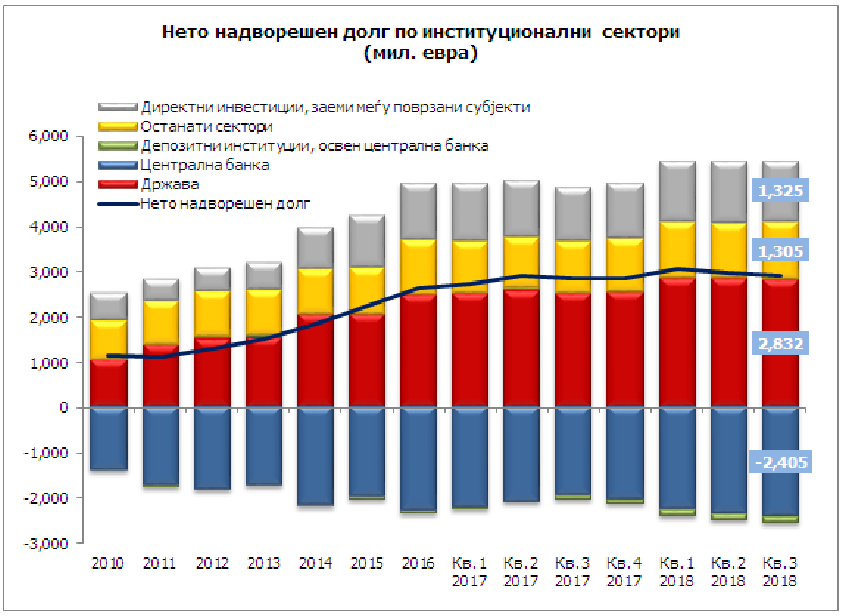

Извор:НБРМ.

Од аспект на структурата на нето надворешниот долг според институционални сектори, нето-кредитори кон странство се само централната банка и депозитните институции.

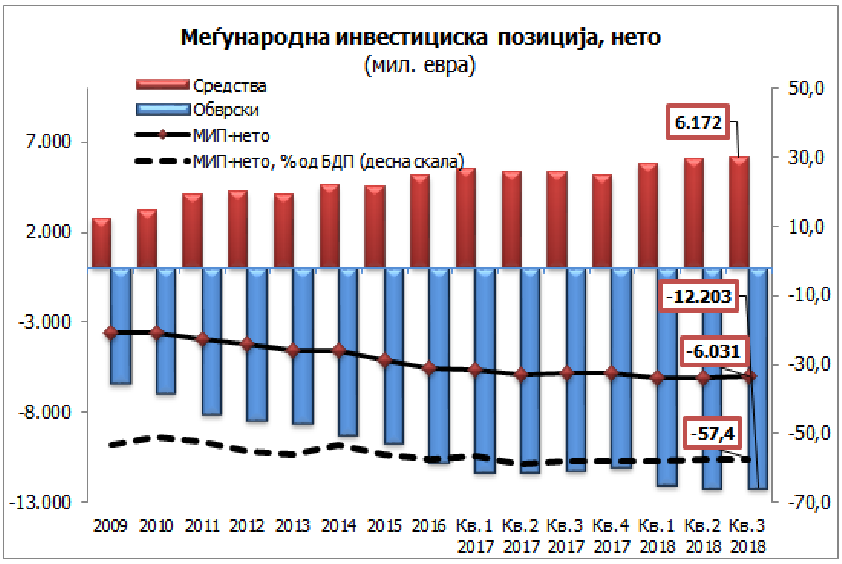

Извор: НБРМ.

Негативната нето меѓународна инвестициска позиција (МИП) на 30.9.2018 година изнесува 6.031 милион евра. Во текот на третиот квартал, негативната нето МИП е намалена за 32 милиона евра (или 0,3 п.п. од БДП).

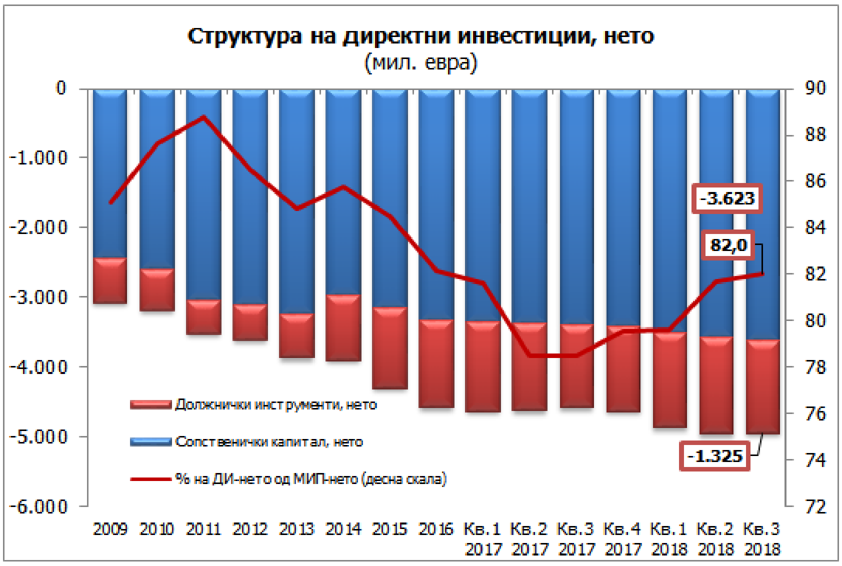

Извор: НБРМ.

Од аспект на структурата на нето МИП, 82% се однесуваат на нето-обврски врз основа на директни инвестиции, од кои 73,2% се врз основа на сопственички капитал.

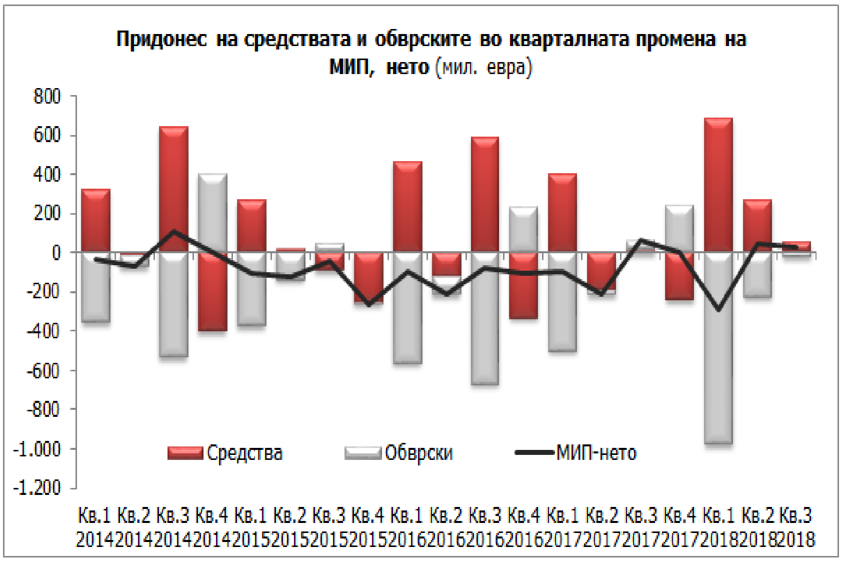

Извор: НБРМ.

Кварталното намалување на негативната нето МИП произлегува од порастот на средствата (за 54 милиони евра), коишто делумно се нетирани од растот на обврските (за 22 милиона евра).

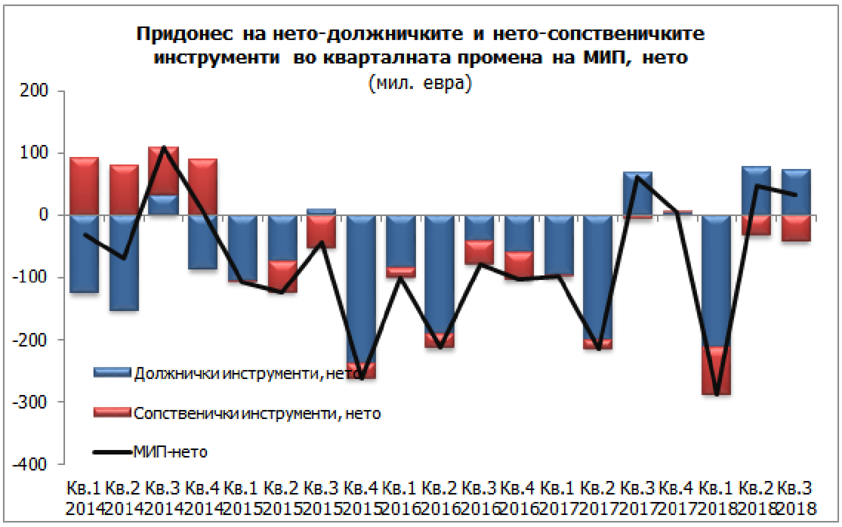

Извор: НБРМ.

Гледано по инструменти, нето-обврските врз основа на должнички инструменти бележат намалување за 74 милиони евра, додека нето-обврските врз основа на сопственички инструменти се зголемени за 42 милиона евра.

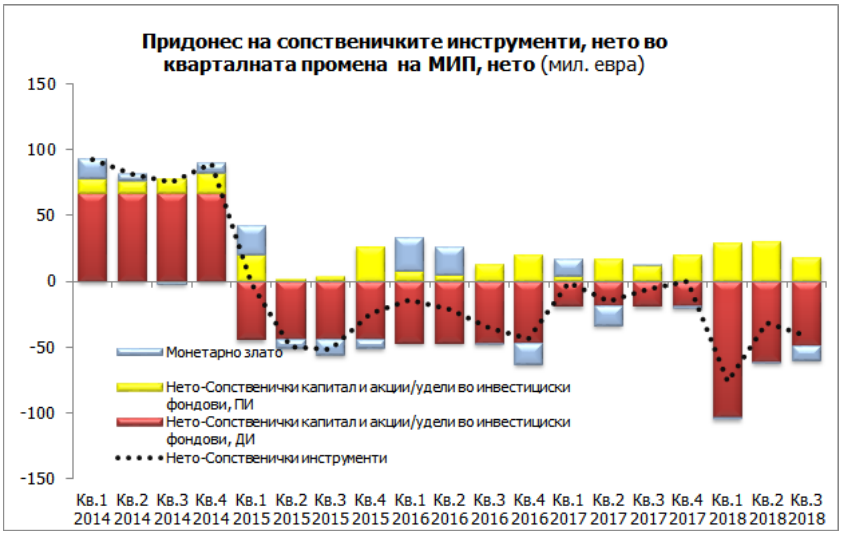

Извор: НБРМ.

Кварталното зголемување на нето-обврските од сопственички инструменти во најголем дел се објаснува со растот на нето-обврските кај директните инвестиции (за 49 милиони евра), делумно нетирани со намалените нето-обврските од портфолио-инвестиции (за 18 милиони евра). Монетарното злато е намалено за 11 милион евра, во целост како резултат на ценовни промени.

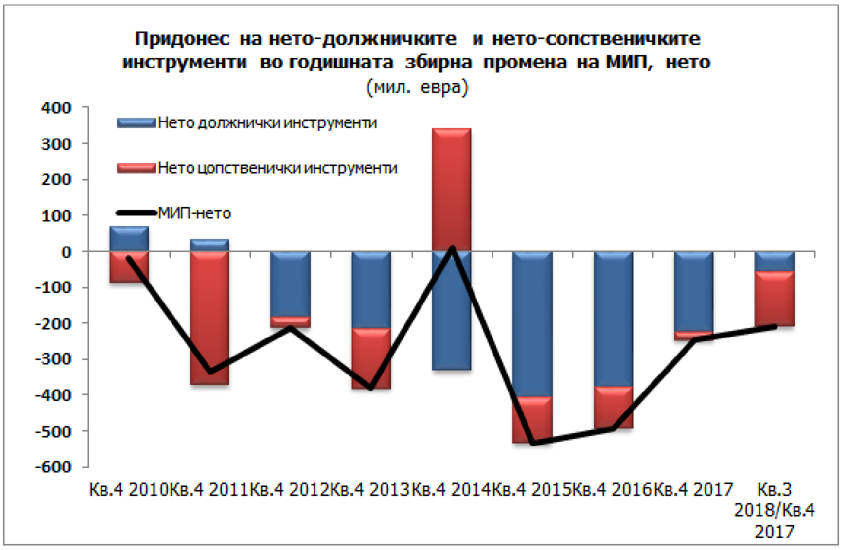

Извор: НБРМ.

Збирното зголемување на негативната нето МИП во однос на крајот на 2017 година (од 209 милиони евра) во најголем дел се објаснува со зголемените нето-обврски врз основа на сопственички инструменти (за 150 милиони евра), надополнет со растот на нето-обврските врз основа на должнички инструменти (за 59 милиони евра).

ПРИЛОГ-ТАБЕЛИ

Табела 1
Бруто надворешен долг*
(милиони евра)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Кв.1 2017	Кв.2 2017	Кв.3 2017	Кв.4 2017	Кв.1 2018	Кв.2 2018	Кв.3 2018	квартална промена		промена во однос на крај на претходна година	
Инструменти															во мил. евра	во %/п.п.	во мил. евра	во %/п.п.
Валути и депозити	195.8	134.0	198.7	168.4	157.7	148.5	174.2	153.8	204.9	153.4	195.2	191.8	192.7	191.8	-0.8	-0.4	-3.4	-1.7
Должнички хартии од вредност	258.9	202.5	293.8	152.4	674.4	755.7	1,277.6	1,310.0	1,354.8	1,359.6	1,401.8	1,821.1	1,803.2	1,767.5	-35.7	-2.0	365.8	26.1
Заеми	2,674.0	3,377.7	3,499.2	3,791.2	3,981.8	4,153.8	4,326.2	4,629.7	4,540.7	4,480.3	4,202.1	4,444.2	4,567.5	4,586.3	18.9	0.4	384.2	9.1
Трговски кредити и аванси	860.5	1,033.4	1,093.1	1,028.2	1,040.1	1,144.9	1,340.8	1,508.3	1,510.0	1,540.8	1,485.8	1,714.7	1,773.7	1,765.4	-8.2	-0.5	279.7	18.8
Останати обврски	40.1	20.7	10.3	6.3	60.0	4.5	14.6	15.0	15.0	15.0	9.4	9.4	9.4	9.4	0.0	0.0	0.0	0.0
Специјални права на влечење	76.4	78.3	76.7	73.2	78.2	83.2	83.2	83.0	80.1	78.4	78.2	77.5	79.2	79.2	0.0	0.0	1.0	1.3
Бруто надворешен долг	**4,105.7**	**4,846.6**	**5,171.7**	**5,219.7**	**5,992.3**	**6,290.5**	**7,216.6**	**7,699.7**	**7,705.4**	**7,627.6**	**7,372.5**	**8,258.6**	**8,425.7**	**8,399.8**	**-25.9**	**-0.3**	**1,027.3**	**13.9**
Сектори																		
Држава	1,113.4	1,464.2	1,589.8	1,608.9	2,125.6	2,091.0	2,511.9	2,545.0	2,597.1	2,523.5	2,565.9	2,880.7	2,874.6	2,832.1	-42.5	-1.5	266.2	10.4
Централна банка	76.4	310.8	234.2	73.2	78.2	83.2	83.2	436.5	332.6	383.0	78.2	369.6	372.1	320.7	-51.4	-13.8	242.4	310.0
Депозитни институции, освен централна банк	578.8	564.8	618.8	609.3	614.4	585.9	591.7	556.3	609.7	552.7	562.2	552.1	544.6	575.2	30.6	5.6	13.0	2.3
Останати сектори	1,464.8	1,702.6	1,730.9	1,758.9	1,879.8	1,845.6	2,077.5	2,057.4	2,040.5	2,065.2	2,098.5	2,199.7	2,285.8	2,333.8	48.0	2.1	235.3	11.2
Директни инвестиции, заеми меѓу поврзани субјекти	872.3	804.2	997.9	1,169.4	1,294.2	1,684.7	1,952.2	2,104.5	2,125.5	2,103.2	2,067.6	2,256.6	2,348.6	2,338.0	-10.6	-0.5	270.4	13.1
Бруто надворешен долг	**4,105.7**	**4,846.6**	**5,171.7**	**5,219.7**	**5,992.3**	**6,290.5**	**7,216.6**	**7,699.7**	**7,705.4**	**7,627.6**	**7,372.5**	**8,258.6**	**8,425.7**	**8,399.8**	**-25.9**	**-0.3**	**1,027.3**	**13.9**
Бруто надворешен долг/БДП %	**57.8**	**64.2**	**68.2**	**64.0**	**70.0**	**69.3**	**74.7**	**76.9**	**76.9**	**76.2**	**73.6**	**78.5**	**80.1**	**79.9**		-0.2		6.3
Бруто надворешен долг без РЕПО	***4,105.7***	***4,614.1***	***5,014.1***	***5,219.7***	***5,992.3***	***6,290.5***	***7,216.6***	***7,346.2***	***7,452.8***	***7,323.0***	***7,372.5***	***7,966.6***	***8,132.8***	**8,158.4**	**25.6**	**0.3**	**785.9**	**10.7**
Бруто надворешен долг без РЕПО/БДП	***57.8***	***61.2***	***66.1***	***64.0***	***70.0***	***69.3***	***74.7***	***73.4***	***74.4***	***73.1***	***73.6***	***75.8***	***77.3***	***77.6***		0.2		4.0
Долгорочен долг	2,958.8	3,450.6	3,677.5	4,002.8	4,654.6	4,949.5	5,633.9	5,618.0	5,650.0	5,523.5	5,607.2	5,970.2	6,053.5	6,070.8	17.3	0.3	463.5	8.3
Краткорочен долг	1,146.9	1,396.0	1,494.1	1,216.9	1,337.7	1,341.0	1,582.7	2,081.7	2,055.4	2,104.1	1,765.2	2,288.4	2,372.2	2,329.0	-43.2	-1.8	563.8	31.9
Долгорочен долг%	72.1	71.2	71.1	76.7	77.7	78.7	78.1	73.0	73.3	72.4	76.1	72.3	71.8	72.3		0.4		-3.8
Краткорочен долг%	27.9	28.8	28.9	23.3	22.3	21.3	21.9	27.0	26.7	27.6	23.9	27.7	28.2	27.7		-0.4		3.8
Долгорочен долг/БДП %	41.6	45.7	48.5	49.1	54.4	54.6	58.3	56.1	56.4	55.2	56.0	56.8	57.6	57.7		0.2		1.7
Краткорочен долг/БДП %	16.1	18.5	19.7	14.9	15.6	14.8	16.4	20.8	20.5	21.0	17.6	21.8	22.6	22.1		-0.4		4.5
Јавен долг	**1,424.8**	**2,061.1**	**2,162.1**	**2,172.4**	**2,846.8**	**2,933.7**	**3,445.3**	**3,819.9**	**3,741.0**	**3,710.2**	**3,461.8**	**4,053.1**	**4,077.9**	**3,986.3**	**-91.6**	**-2.2**	**524.5**	**15.2**
Држава	1,113.4	1,464.2	1,589.8	1,608.9	2,125.6	2,091.0	2,511.9	2,545.0	2,597.1	2,523.5	2,565.9	2,880.7	2,874.6	2,832.1	-42.5	-1.5	266.2	10.4
Централна банка	76.4	310.8	234.2	73.2	78.2	83.2	83.2	436.5	332.6	383.0	78.2	369.6	372.1	320.7	-51.4	-13.8	242.4	310.0
Јавни банки и јавни претпријатија	235.0	286.0	338.1	490.3	643.0	759.4	850.2	838.3	811.3	803.6	817.6	802.8	831.2	833.5	2.3	0.3	15.9	1.9
Приватен долг	**2,680.9**	**2,785.5**	**3,009.5**	**3,047.4**	**3,145.5**	**3,356.9**	**3,771.2**	**3,879.9**	**3,964.3**	**3,917.4**	**3,910.7**	**4,205.5**	**4,347.8**	**4,413.5**	**65.7**	**1.5**	**502.8**	**12.9**
Јавен долг%	34.7	42.5	41.8	41.6	47.5	46.6	47.7	49.6	48.6	48.6	47.0	49.1	48.4	47.5		-0.9		0.5
Приватен долг%	65.3	57.5	58.2	58.4	52.5	53.4	52.3	50.4	51.4	51.4	53.0	50.9	51.6	52.5		0.9		-0.5
Јавен долг/БДП %	20.0	27.3	28.5	26.7	33.2	32.3	35.7	38.1	37.4	37.1	34.6	38.5	38.8	37.9		-0.9		3.3
Приватен долг/БДП %	37.7	36.9	39.7	37.4	36.7	37.0	39.1	38.7	39.6	39.1	39.1	40.0	41.3	42.0		0.6		2.9

*/Податокот за бруто домашниот производ (БДП) за 2017 година е претходен (извор: ДЗС, соопштение „Бруто домашен производ на Република на Македонија" од 28.9.2018). Податокот за 2018 година е проекција на НБРМ.

Извор: НБРМ.

Табела 2

Бруто надворешни побарувања*

(милиони евра)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Кв.1 2017	Кв.2 2017	Кв.3 2017	Кв.4 2017	Кв.1 2018	Кв.2 2018	Кв.3 2018	квартална промена		промена во однос на крај на претходна година	
Инструменти															во мил. евра	во %/п.п.	во мил. евра	во %/п.п.
Валути и депозити	903.1	995.2	961.3	711.6	896.5	900.8	891.4	1,015.7	909.0	784.5	1,002.0	847.3	951.8	987.3	35.6	3.7	-14.6	-1.5
Должнички хартии од вредност	1,139.7	1,394.3	1,492.2	1,627.7	1,943.7	1,773.3	2,122.6	1,841.8	1,805.6	1,865.6	1,750.2	2,180.0	2,148.3	2,192.6	44.3	2.1	442.3	25.3
Заеми	271.1	561.2	629.1	494.5	286.7	244.8	258.4	755.3	635.4	642.0	391.4	698.1	701.6	667.8	-33.7	-4.8	276.4	70.6
Трговски кредити и аванси	640.7	779.4	788.8	865.9	1,014.5	1,113.7	1,309.2	1,355.1	1,424.6	1,472.9	1,369.3	1,462.6	1,631.8	1,633.9	2.2	0.1	264.6	19.3
Останати побарувања	0.5	0.0	0.0	1.4	1.5	2.0	0.6	0.7	0.3	0.2	0.8	0.8	0.9	1.0	0.1	15.6	0.3	33.6
Специјални права на влечење	0.9	0.6	1.2	3.3	4.3	4.8	4.7	4.7	4.4	4.2	4.1	4.0	3.9	3.7	-0.2	-4.6	-0.4	-10.2
Бруто надворешни побарувања	**2,956.1**	**3,730.7**	**3,872.6**	**3,704.5**	**4,147.2**	**4,039.4**	**4,587.0**	**4,973.3**	**4,779.3**	**4,769.4**	**4,517.8**	**5,192.7**	**5,438.1**	**5,486.3**	**48.2**	**0.9**	**968.5**	**21.4**
Сектори																		
Држава	45.6	46.8	45.9	43.9	49.8	15.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0				
Централна банка	1,482.8	2,034.9	2,053.8	1,802.7	2,220.8	2,049.0	2,370.2	2,660.6	2,438.9	2,335.7	2,096.8	2,630.2	2,695.8	2,725.4	29.5	1.1	628.5	30.0
Депозитни институции, освен централна банка	572.8	603.1	572.7	557.8	641.1	641.4	653.2	582.5	556.3	623.0	658.9	693.0	700.1	718.7	18.6	2.7	59.8	9.1
Останати сектори	571.8	722.3	712.8	761.3	875.1	799.6	857.6	903.8	909.5	891.0	915.5	963.3	1,071.4	1,029.1	-42.4	-4.0	113.5	12.4
Директни инвестиции, заеми меѓу поврзани субјекти	282.9	323.6	487.4	538.8	360.3	534.4	706.0	826.5	874.7	919.6	846.5	906.2	970.7	1,013.2	42.5	4.4	166.7	19.7
Бруто надворешни побарувања	**2,956.1**	**3,730.7**	**3,872.6**	**3,704.5**	**4,147.2**	**4,039.4**	**4,587.0**	**4,973.3**	**4,779.3**	**4,769.4**	**4,517.8**	**5,192.7**	**5,438.1**	**5,486.3**	**48.2**	**0.9**	**968.5**	**21.4**
Бруто надворешни побарувања/БДП %	**41.6**	**49.5**	**51.1**	**45.5**	**48.4**	**44.5**	**47.5**	**49.7**	**47.7**	**47.6**	**45.1**	**49.4**	**51.7**	**52.2**		**0.5**		**7.1**
Бруто надворешни побарувања без обратни репо	***2,956.1***	***3,497.6***	***3,736.6***	***3,704.5***	***4,147.2***	***4,039.4***	***4,587.0***	***4,591.4***	***4,499.3***	***4,463.8***	**4,517.8**	**4,901.5**	**5,146.8**	***5,243.5***	**96.7**	**1.9**	**725.7**	**16.1**
Бруто надворешни побарувања без обратни репо/БДП %	***41.6***	***46.4***	***49.3***	***45.5***	***48.4***	***44.5***	***47.5***	***45.9***	***44.9***	***44.6***	***45.1***	***46.6***	***48.9***	***49.9***		**0.9**		**4.8**
Долгорочни побарувања	1,352.6	1,655.3	1,898.6	2,093.4	2,235.6	2,024.7	2,284.6	2,073.1	1,927.6	1,908.1	1,898.0	2,217.4	2,187.2	2,242.9	55.6	2.5	344.9	18.2
Краткорочни побарувања	1,603.4	2,075.4	1,974.0	1,611.1	1,911.6	2,014.7	2,302.4	2,900.2	2,851.7	2,861.3	2,619.8	2,975.3	3,250.9	3,243.5	-7.4	-0.2	623.7	23.8
Долгорочни побарувања%	45.8	44.4	49.0	56.5	53.9	50.1	49.8	41.7	40.3	40.0	42.0	42.7	40.2	40.9		0.7		-1.1
Краткорочни побарувања%	54.2	55.6	51.0	43.5	46.1	49.9	50.2	58.3	59.7	60.0	58.0	57.3	59.8	59.1		-0.7		1.1
Долгорочни побарувања/БДП %	19.0	21.9	25.0	25.7	26.1	22.3	23.7	20.7	19.2	19.1	19.0	21.1	20.8	21.3		0.5		2.4
Краткорочни побарувања/БДП %	22.6	27.5	26.0	19.8	22.3	22.2	23.8	29.0	28.5	28.6	26.2	28.3	30.9	30.8		-0.1		4.7
Јавни побарувања	**1,528.4**	**2,081.7**	**2,099.8**	**1,846.6**	**2,270.6**	**2,064.1**	**2,370.2**	**2,660.6**	**2,438.9**	**2,335.7**	**2,096.8**	**2,630.2**	**2,695.8**	**2,725.4**	**29.5**	**1.1**	**628.5**	**30.0**
Држава	45.6	46.8	45.9	43.9	49.8	15.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0				
Централна банка	1,482.8	2,034.9	2,053.8	1,802.7	2,220.8	2,049.0	2,370.2	2,660.6	2,438.9	2,335.7	2,096.8	2,630.2	2,695.8	2,725.4	29.5	1.1	628.5	30.0
Јавни банки и јавни претпријатија	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0				
Приватен побарувања	**1,427.6**	**1,649.0**	**1,772.9**	**1,857.9**	**1,876.5**	**1,975.3**	**2,216.7**	**2,312.8**	**2,340.4**	**2,433.7**	**2,420.9**	**2,562.5**	**2,742.2**	**2,761.0**	**18.7**	**0.7**	**340.0**	**14.0**
Јавни побарувања%	51.7	55.8	54.2	49.8	54.8	51.1	51.7	53.5	51.0	49.0	46.4	50.7	49.6	49.7		0.1		3.3
Приватни побарувања%	48.3	44.2	45.8	50.2	45.2	48.9	48.3	46.5	49.0	51.0	53.6	49.3	50.4	50.3		-0.1		-3.3
Јавни побарувања/БДП %	21.5	27.6	27.7	22.7	26.5	22.8	24.5	26.6	24.4	23.3	20.9	25.0	25.6	25.9		0.3		5.0
Приватни побарувања/БДП %	20.1	21.9	23.4	22.8	21.9	21.8	23.0	23.1	23.4	24.3	24.2	24.4	26.1	26.3		0.2		2.1

*/Податокот за бруто домашниот производ (БДП) за 2017 година е претходен (извор: ДЗС, соопштение „Бруто домашен производ на Република Македонија" од 28.9.2018). Податокот за 2018 година е проекција на НБРМ.

Извор: НБРМ.

Табела 3

Нето надворешен долг*

(милиони евра)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Кв.1 2017	Кв.2 2017	Кв.3 2017	Кв.4 2017	Кв.1 2018	Кв.2 2018	Кв.3 2018	квартална промена		промена во однос на крај на претходна година	
Инструменти															во мил. евра	во %/п.п.	во мил. евра	во %/п.п.
Валути и депозити	-707.3	-861.1	-762.6	-543.2	-738.8	-752.3	-717.2	-861.9	-704.1	-631.1	-806.7	-655.5	-759.1	-795.5	-36.4	4.8	11.2	-1.4
Должнички хартии од вредност	-880.8	-1,191.8	-1,198.4	-1,475.3	-1,269.3	-1,017.6	-845.0	-531.8	-450.9	-505.9	-348.4	-358.9	-345.0	-425.0	-80.0	23.2	-76.6	22.0
Заеми	2,402.9	2,816.5	2,870.0	3,296.8	3,695.1	3,909.0	4,067.8	3,874.3	3,905.3	3,838.3	3,810.7	3,746.1	3,865.9	3,918.5	52.6	1.4	107.8	2.8
Трговски кредити и аванси	219.7	253.9	304.3	162.3	25.7	31.1	31.6	153.2	85.4	67.9	116.4	252.0	141.9	131.5	-10.4	-7.3	15.1	13.0
Останати обврски	39.6	20.7	10.3	4.8	58.5	2.5	14.0	14.3	14.7	14.8	8.7	8.7	8.6	8.4	-0.1	-1.6	-0.3	-2.9
Специјални права на влечење	75.5	77.7	75.5	69.9	73.9	78.4	78.5	78.3	75.6	74.2	74.1	73.6	75.4	75.5	0.2	0.3	1.4	2.0
Нето надворешен долг	**1,149.7**	**1,115.9**	**1,299.1**	**1,515.2**	**1,845.1**	**2,251.2**	**2,629.6**	**2,726.4**	**2,926.0**	**2,858.2**	**2,854.7**	**3,065.9**	**2,987.6**	**2,913.5**	**-74.1**	**-2.5**	**58.8**	**2.1**
Сектори																		
Држава	1,067.8	1,417.4	1,543.9	1,565.0	2,075.8	2,075.9	2,511.9	2,545.0	2,597.1	2,523.5	2,565.9	2,880.7	2,874.6	2,832.1	-42.5	-1.5	266.2	10.4
Централна банка	-1,406.4	-1,724.1	-1,819.6	-1,729.5	-2,142.7	-1,965.8	-2,287.0	-2,224.1	-2,106.3	-1,952.7	-2,018.6	-2,260.6	-2,323.7	-2,404.7	-81.0	3.5	-386.1	19.1
Депозитни институции, освен централна	5.9	-38.3	46.1	51.5	-26.7	-55.4	-61.5	-26.2	53.4	-70.3	-96.7	-140.9	-155.5	-143.5	12.0	-7.7	-46.8	48.4
Останати сектори	893.0	980.3	1,018.1	997.6	1,004.7	1,046.1	1,220.0	1,153.6	1,131.0	1,174.1	1,183.0	1,236.4	1,214.4	1,304.8	90.4	7.4	121.8	10.3
Директни инвестиции, заеми меѓу поврзани субјекти	589.4	480.6	510.6	630.6	933.9	1,150.4	1,246.2	1,278.0	1,250.8	1,183.6	1,221.1	1,350.3	1,377.8	1,324.8	-53.0	-3.8	103.7	8.5
Нето надворешен долг	**1,149.7**	**1,115.9**	**1,299.1**	**1,515.2**	**1,845.1**	**2,251.2**	**2,629.6**	**2,726.4**	**2,926.0**	**2,858.2**	**2,854.7**	**3,065.9**	**2,987.6**	**2,913.5**	**-74.1**	**-2.5**	**58.8**	**2.1**
Нето надворешен долг/БДП %	**16.2**	**14.8**	**17.1**	**18.6**	**21.5**	**24.8**	**27.2**	**27.2**	**29.2**	**28.5**	**28.5**	**29.2**	**28.4**	**27.7**		**-0.7**		**-0.8**
Долгорочен нето долг	1,606.2	1,795.3	1,778.9	1,909.4	2,419.1	2,924.9	3,349.3	3,544.9	3,722.3	3,615.4	***3,709.3***	***3,752.8***	***3,866.2***	3,827.9	-38.3	-1.0	118.6	3.2
Краткорочен нето долг	-456.5	-679.4	-479.8	-394.2	-574.0	-673.7	-719.7	-818.4	-796.3	-757.2	**-854.6**	**-686.9**	**-878.6**	-914.5	-35.8	4.1	-59.9	7.0
Долгорочен нето долг%	139.7	160.9	136.9	126.0	131.1	129.9	127.4	130.0	127.2	126.5	129.9	122.4	129.4	131.4		2.0		1.5
Краткорочен нето долг%	-39.7	-60.9	-36.9	-26.0	-31.1	-29.9	-27.4	-30.0	-27.2	-26.5	**-29.9**	**-22.4**	**-29.4**	-31.4		-2.0		-1.5
Долгорочен нето долг/БДП %	22.6	23.8	23.5	23.4	28.3	32.2	34.7	35.4	37.2	36.1	37.0	35.7	36.8	36.4		-0.4		-0.6
Краткорочен нето долг/БДП %	-6.4	-9.0	-6.3	-4.8	-6.7	-7.4	-7.5	-8.2	-8.0	-7.6	**-8.5**	**-6.5**	**-8.4**	-8.7		-0.3		-0.2
Јавен нето долг	**-103.6**	**-20.6**	**62.4**	**325.8**	**576.1**	**869.6**	**1,075.1**	**1,159.3**	**1,302.1**	**1,374.5**	1,364.9	1,422.9	1,382.0	**1,260.9**	**-121.1**	**-8.8**	**-104.0**	**-7.6**
Држава	1,067.8	1,417.4	1,543.9	1,565.0	2,075.8	2,075.9	2,511.9	2,545.0	2,597.1	2,523.5	2,565.9	2,880.7	2,874.6	2,832.1	-42.5	-1.5	266.2	10.4
Централна банка	-1,406.4	-1,724.1	-1,819.6	-1,729.5	-2,142.7	-1,965.8	-2,287.0	-2,224.1	-2,106.3	-1,952.7	**-2,018.6**	**-2,260.6**	**-2,323.7**	-2,404.7	-81.0	3.5	-386.1	19.1
Јавни банки и јавни претпријатија	235.0	286.0	338.1	490.3	643.0	759.4	850.2	838.3	811.3	803.6	817.6	802.8	831.2	833.5	2.3	0.3	15.9	1.9
Приватен нето долг	**1,253.3**	**1,136.5**	**1,236.7**	**1,189.5**	**1,268.9**	**1,381.6**	**1,554.5**	**1,567.1**	**1,623.9**	**1,483.8**	1,489.8	1,643.0	1,605.6	**1,652.6**	**47.0**	**2.9**	**162.8**	**10.9**
Јавен нето долг%	-9.0	-1.8	4.8	21.5	31.2	38.6	40.9	42.5	44.5	48.1	**47.8**	**46.4**	**46.3**	43.3		-3.0		-4.5
Приватен нето долг%	109.0	101.8	95.2	78.5	68.8	61.4	59.1	57.5	55.5	51.9	**52.2**	**53.6**	**53.7**	56.7		3.0		4.5
Јавен нето долг/БДП %	-1.5	-0.3	0.8	4.0	6.7	9.6	11.1	11.6	13.0	13.7	13.6	13.5	13.1	12.0		-1.2		-1.6
Приватен нето долг/БДП %	17.6	15.1	16.3	14.6	14.8	15.2	16.1	15.6	16.2	14.8	**14.9**	**15.6**	**15.3**	15.7		0.4		0.8

*/Податокот за бруто домашниот производ (БДП) за 2017 година е претходен (извор: ДЗС, соопштение „Бруто домашен производ на Република Македонија" од 28.9.2018). Податокот за 2018 година е проекција на НБРМ.

Извор: НБРМ

Табела 4
Меѓународна инвестициска позиција*
(милиони евра)

															квартална промена		во однос на крај на претходна година	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Кв.1-2017	Кв.2-2017	Кв.3-2017	Кв.4-2017	Кв.1-2018	Кв.2-2018	Кв.3-2018	во мил. евра	во %/ п.п.	во мил. евра	во %/ п.п.
МИП-нето	**-3.629,5**	**-3.965,8**	**-4.177,6**	**-4.558,4**	**-4.549,0**	**-5.082,7**	**-5.576,0**	**-5.673,9**	**-5.888,4**	**-5.826,2**	**-5.822,5**	**-6.109,8**	**-6.063,2**	**-6.031,1**	**32,2**	**-0,5**	**-208,6**	**3,6**
Средства	3.258,4	4.113,2	4.257,5	4.082,5	4.634,0	4.571,9	5.171,3	5.573,8	5.383,4	5.397,4	5.157,3	5.845,7	6.118,2	6.171,9	**53,7**	**0,9**	**1.014,6**	**19,7**
Обврски	6.887,9	8.079,0	8.435,1	8.640,8	9.183,0	9.654,6	10.747,3	11.247,7	11.271,8	11.223,6	10.979,8	11.955,5	12.181,5	12.203,0	**21,5**	**0,2**	**1.223,2**	**11,1**
МИП-нето/БДП (%)	**-51,1**	**-52,6**	**-55,1**	**-55,9**	**-53,1**	**-56,0**	**-57,7**	**-56,7**	**-58,8**	**-58,2**	**-58,1**	**-58,1**	**-57,7**	**-57,4**		**0,3**		**0,8**
Сектори																		
МИП, нето-држава	-1.067,8	-1.417,4	-1.539,9	-1.561,0	-2.071,9	-2.072,0	-2.508,0	-2.541,1	-2.593,1	-2.519,5	-2.562,0	-2.876,0	-2.870,0	-2.827,5	42,5	-1,5	-265,5	10,4
МИП, нето-централна банка	1.638,8	1.991,8	2.095,8	1.920,4	2.358,9	2.179,2	2.530,9	2.480,5	2.348,1	2.194,6	2.258,7	2.499,3	2.562,0	2.631,9	69,8	2,7	373,2	16,5
МИП, нето-депозитни институции освен централната ба	-416,8	-420,6	-536,6	-580,1	-534,5	-541,2	-574,3	-606,5	-692,6	-581,9	-557,2	-489,1	-483,1	-493,8	-10,6	2,2	63,5	-11,4
МИП, нето-останати сектори	-3.783,8	-4.119,5	-4.196,8	-4.337,6	-4.301,6	-4.648,7	-5.024,6	-5.006,8	-4.950,8	-4.919,3	-4.962,0	-5.243,9	-5.272,1	-5.341,7	-69,6	1,3	-379,7	7,7
МИП, нето	**-3.629,5**	**-3.965,8**	**-4.177,6**	**-4.558,4**	**-4.549,0**	**-5.082,7**	**-5.576,0**	**-5.673,9**	**-5.888,4**	**-5.826,2**	**-5.822,5**	**-6.109,8**	**-6.063,2**	**-6.031,1**	**32,2**	**-0,5**	**-208,6**	**3,6**
Директни инвестиции, нето	-3.181,3	-3.520,8	-3.613,3	-3.867,9	-3.902,7	-4.296,3	-4.580,3	-4.630,9	-4.622,5	-4.574,1	-4.630,5	-4.863,0	-4.951,5	-4.947,3	4,2	-0,1	-316,8	6,8
Портфолио инвестиции, нето	-372,7	-279,2	-345,2	-145,5	-621,7	-636,2	-1.107,0	-1.131,1	-1.160,9	-1.153,1	-1.176,1	-1.567,4	-1.519,1	-1.471,3	47,9	-3,2	-295,2	25,1
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции, нето	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Останат сопственички капитал, нето	0,0	0,0	0,0	-3,2	-3,5	-3,4	-4,9	-3,5	-2,2	-0,9	0,5	0,4	-0,2	-0,5	-0,3	164,1	-1,0	-193,1
Валути и депозити, нето	359,3	454,1	338,3	371,6	466,0	467,0	453,1	404,1	332,0	446,4	440,3	477,0	483,2	491,8	8,6	1,8	51,6	11,7
Заеми, нето	-1.942,1	-2.465,8	-2.525,4	-2.791,8	-2.926,3	-2.894,7	-2.962,6	-2.875,3	-2.862,5	-2.799,9	-2.815,9	-2.756,6	-2.846,6	-2.884,2	-37,6	1,3	-68,3	2,4
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции, нето	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Трговски кредити и аванси, нето	-130,8	-144,8	-148,7	-42,9	79,4	100,7	94,9	111,3	108,2	62,7	101,1	100,0	207,8	150,2	-57,6	-27,7	49,1	48,5
Останати сметки за наплата/плаќање, нето	0,0	0,0	0,0	1,4	1,5	1,7	0,5	0,2	-0,3	-0,3	0,1	0,1	0,2	0,4	0,1	55,9	0,3	201,3
Девизни резерви	1.714,5	2.068,9	2.193,3	1.993,0	2.436,5	2.261,8	2.613,4	2.534,4	2.399,9	2.271,4	2.336,3	2.577,1	2.642,2	2.709,1	66,9	2,5	372,8	16,0
Специјални права на влечење, нето	-76,4	-78,3	-76,7	-73,2	-78,2	-83,2	-83,2	-83,0	-80,1	-78,4	-78,2	-77,5	-79,2	-79,2	0,0	0,0	-1,0	1,3

*/Податокот за бруто домашниот производ (БДП) за 2017 година е претходен (извор: ДЗС, соопштение „Бруто домашен производ на Република на Македонија“ од 28.9.2018). Податокот за 2018 година е проекција на НБРМ.
Извор: НБРМ.